

Наш Яків Хомич

Микола Яненко

За обідом вахтовий матрос промовив:

— Сьогодні за кормою я бачив чорну голову якоїсь велетенської рибини. Вигулькне з води і кілька секунд дивиться.

— Може, це акула? — запитав Яків Хомич і відклав ложку. Потім відсунув від себе тарілку з їжею і так міцно стис кулаки, аж вони почервоніли.

— Гм... Схожа на акулу,— байдуже відмовив матрос.— Але більша за неї.

— Мабуть, вона. Хіба ж нема серед них і таких, що й на самого царя океану — кита — нападають? Пуде нам тепер, хлопці, мороки,— вже занепокоєно промовив Яків Хомич.

Яків Хомич загартований штормами рибалка. Та от дивував мене одним: вірив у морські прикмети. Якось я працював на палубі і насвистував пісню.

Тут він нагримав на мене:

— Ану ж замовкни! На морі свистіти не можна. Ти хіба не знаєш цього? Ще шторм накличеш.

Та хоч і з іронією ставився я до забобонів моряка, а все ж після розмови про акулу неспокій огорнув мене.

А Яків Хомич усе час від часу простує до корми і пильно вдивляється в студені океанські хвилі.

— Пливе за нами, окаянна,— похмуро каже він.

Десь другого чи третього дня, ледве витягти сіті, рибалки здалека побачили, що серед золотистих окунів щось чорніє. Придивились, а то акула.

— А, негідниця, попалася! — вигукнув Яків Хомич.— Не сподівалася?

Він так радів, наче з моря витягли хтозна-який скарб.

Нарешті велетенська акула, ледве не чотири метри завдовжки, непорушно лежала на палубі. Шкура в неї груба й чорна, наче кирзовий чобіт. Очі великі, сірі, круглі.

Роззявлена пащека, а в ній кількома рядами аж до горла — густі, гострі зуби.

За хвилину вся команда прийшла на палубу глянути на несподіваний улов.

— Оце тобі й край! — не вгамовувався Яків Хомич, витягаючи з кишені коробку цигарок.— Хотіла мною поснідати, а тепер я на тобі сидітиму ще й цигарку палитиму!

Він ковзнув поглядом по гурту і голосно проказав:

— Ану, Петре,— це до одного матроса з фотоапаратом у руках,— зроби мені знімок на пам'ять про зустріч з акулою.

Та ледве він наблизився, як від сильного удару хвоста його кремезна постать поточилася далеко вбік. А цигарки опинилися за бортом.

Акула вірна своїм хижацьким звичкам навіть, здавалося, у безвиході.

— Хай лежить, доки сконає. До роботи, хлопці! — Яків Хомич, скривившись від болю, зневажливо махнув рукою в бік акули.

Але годі було й думати тоді про роботу. Подув вітер, судно гойдало з боку на бік, і тіло акули почало пересуватися від борту до борту.

— Негайно залишити палубу! — почулася команда вахтового штурмана.

А Яків Хомич додав:

— Я ж казав вам... Тут і до біди недалеко. Як акула ув'яжеться, то не минеш лиха.

Незабаром шторм розгулявся ще дужче. Велетенські хвилі, ревучи, накочувались на палубу. Так було до кінця дня. А вночі шторм раптово вщух. Тричі продзеленькав дзвінок. Це означало — час до роботи. Бо ж у морі ведуть промисли і вдень і вночі.

Рибалки освітили прожектором палубу, шукаючи акулу. І що за диво — на палубі було порожньо.

— Бачте, яка хитра,— промовив Яків Хомич.— Дременула з морською хвилею за борт. Та вже біля нашого судна її більше не буде. Шкода тільки одного: що не вдалося тоді цигарки викурити...

Тут Яків Хомич, а за ним і всі рибалки засміялися.